

Szabadság a házasságra, szabadság az egyedülálló életre

Lekció: Ézs 43.1-13/Textus: 1Kor 7

2016. április 24.

Pál apostol korintusi gyülekezethez írott első leveléről szólnak az igehirdetések hetek óta. Korintus a Római Birodalom egyik legnagyobb városa, ahol az apostol igehirdetése nyomán létrejött egy kis keresztény közösség. Mikor Pál másfél éves szolgálat után tovább utazik tőlük, híradások és levelezés útján tartja a kapcsolatot a gyülekezettel. Első leveléből sok fontos információt megtudunk róluk. Bevezetesként Pál elmondja, mennyire gazdagok ők Krisztusban: megszenteltek, Isten gyülekezete. A rendkívül pozitív felütés után azonban egészen mostanáig csak rosszat hallottunk róluk: viszálykodnak egymással; pártoskodnak a vezetők mentén; gyengék és erőtlenek arra, hogy a bűnöst megbüntessék, és rendet tartsanak a gyülekezetben. Olyan paráznaságot is megtűrnék a gyülekezet közösségén belül, amilyen még a pogányok között sincsen, közben pedig egymással vitáznak, és a vitáikat külső bíróság bevonásával próbálják megoldani.

A sok kemény bírálat után a ma felolvasott szakaszban más hangot üt meg az apostol. Eddig feddett és ítélt – a 7. fejezetben inkább mérlegel és kérdéseket tesz fel.

Mit gondol Pál apostol a családi állapotokról, a családi helyzetekről? És hogyan kapcsolódik ez ahhoz az Evangéliumhoz, amit a korintusiaknak is hirdetett a megfeszített Krisztusról, aki bolondság és erőtlenség a világnak, de nekünk, akik hiszünk benne, Isten bölcsessége és ereje?

Ha meg akarjuk érteni a korintusi gyülekezetet (vagy bármely gyülekezetet), akkor tudnunk kell, hol, hogyan él ez a közösség. Milyen kultúra veszi őket körül? Milyen előzmény és háttér formálta azokat az embereket, akik az Evangélium hirdetése nyomán Jézus Krisztus követői lettek? Milyen értékek, irányok, bálványok határozzák meg az általános gondolkodást ott Korintusban, ahonnan ezek az emberek elindultak Jézus követésére?

Nos, ebben a sokszínű, multikulturális, kozmopolita kereskedővárosban, Korintusban magasodott mindenek fölé a görög Aphroditének, a szerelem és szépség istennőjének a temploma. Ezen a helyen ezer kultikus prostituált teljesített szolgálatot, akik esténként ellepték a város utcáit. A szerelem, a termékenység, és így az élet istennőjének az imádása egybeesett a templomi prostitúcióval. Aphrodité imádása, és ezzel a sexualitás és termékenység istenítése, dicsőítése egészen átjárta ezt a várost, a mindennapi életet. Ez a magyarázata annak, hogy Korintus az ókorban messze földön híres volt az erkölcstelenségről. Olyannyira, hogy volt is egy görög fogalom (a görögben egy szó, magyarul három): „korintusi módon élni” – ez azt jelentette: nagyon léha, feslett, felelőtlen életet élni. Ez a szexközpontú, zsúfolt, örökké mozgó város az, ahol sokan Pál igehirdetése nyomán Jézus követőivé lettek. Ez két dolgot határoz meg. Egyrészt – hozzánk hasonlóan – ők sem lettek megtérésük pillanatában azonnal szabadok korábbi életük minden kísértésétől. Másrészt ez volt az az őket körülvevő megszkott valóság, ahol a mindennapjaikat a továbbiakban is élniük kellett. Mindezek látása talán segít nekünk abban, hogy megértsük, miért merülnek fel ilyen súllyal ezek a kérdések az apostol és a gyülekezet levélváltásaiban.

A sexualitás, a testiség kérdésben két véglet alakult ki a korintusi keresztények között: a szabaddosság véglete, valamint a törvénykezés véglete. Ezek irányzatokká lettek a gyülekezetben, és egy-egy markáns jelszó köré csoportosítható mindaz, amit a két szélsőséges irányzat képviselt a testiség, sexualitás kérdésével kapcsolatban. A 6. fejezet második részében találkozunk a szabadosok jelsza-

vával, akik azt mondták: „mindent szabad nekem”. Ők úgy vélték: mivel Jézus beköltözött az életünkbe, szabadságra hívott el minket és valóságosan istenei lettünk - ezért teljesen mindegy már, mit teszünk a testünkkel. Az a feltételezés húzódik emögött a látás mögött, hogy az Istennel való kapcsolat lelki természetű, és a test dolgai nem befolyásolják azt. A 6. fejezetben Pál komolyan reagál erre a látásra, amikor azt írja nekik - hadd fogalmazzam ezt egy parafrázissal: „figyeljete, az nem megy, hogy Krisztuséi lettetek, Jézus vérének, megtört testének az árán vétettetek meg, ti pedig visszajártok a prostituáltakhoz! Nem igaz, hogy a testnek mindent szabad! Nem igaz, hogy a testnek nincs köze ahhoz, mit jelent Istennel élni! Sőt! Dicsőítsétek Istent a testetekben! A testetekkel!”

A szabadosságra adott erős ellenreakcióként alakulhatott ki a gyülekezet bizonyos tagjaiban a törvénykezés. Ők ezt mondták: a szexualitás eredendően rossz, testi, mocskos, alantas, és a lelki életben való igazi előrehaladás azt jelenti, ha a testiséget, szexualitást egészében hátrahagyjuk és elutasítjuk. Ha Jézuséi vagyunk, akkor semmi közünk többé a testi dolgokhoz. Nekik is volt egy jelszavuk, utal is erre Pál a levelében. Az előző csapat „minden szabad nekem” szlogenével szemben az övék ez lett: „jó a férfinak asszonyt nem érinteni.” És ezért – tanácsolják - ha valaki hajadon vagy nőtlen, és igazán lelki ember akar maradni, akkor ne házasodjon meg! Aki pedig házasságban él, az is tartózkodjon a szexualitástól.

E kettő között kell Pál apostolnak konkrétan, gyakorlati módon bemutatni, hogy mi az Isten rendje, mi az Evangélium tanítása a szexualitás kérdésében.

Mai kultúránk sok tekintetben hasonló a korintusihoz. Alapvetően a mi világunkban is a szexualitás az egyik nagy bálvány. Általános vélekedés, hogy az igazi öröm, az igazi teljesség valamiképpen a szexualitáshoz kötött. Enélkül elképzelhetetlen az élet, elképzelhetetlen az igazi boldogság és az élet teljessége. A város, ahol élünk, Budapest pedig különösen is középpontja a pornóiparnak – élénken virágzik egy modern szexközpontúság, csakúgy, mint az Aphrodité-kultusz Korintusban. És éppúgy, mint ott, a szexualitás, mint bálvány nagyon erősen formálja a gondolkodást, a célokat, az értékeket – mindannyiunk életében, akik ebben a városban, ebben a kultúrában élünk. Másik oldalon pedig jelen van a törvénykezés véglete közöttünk is. Okkal, vagy ok nélkül, de az a kép alakult ki az egyházból, a kereszténységről, hogy közöttünk a szexualitás tabu-téma, ciki, kellemetlen, kínos, tisztátalan, nem helyén való, illetlen dolog beszélni róla. Könnyen el tudjuk tehát helyezni magunkat abban a kettősségben, amelyben Pál apostol az igei válaszokat hivatott megfogalmazni és közvetíteni.

Egy kérdést kap a gyülekezettől, így veszi fel a fonalat: „amiről pedig írtatok, arra azt válaszolom: jó a férfinak asszonyt nem érinteni...” – és itt elkezd egy hosszabb szakaszt a különböző családi állapotok taglalásával. Megszólítja a házasokat; köztük külön azokat, akik úgy házasok, hogy a házastársuk pogány; megszólítja az özvegyeket, a hajadonokat és a nőtlenekeket; hiszen ezek a csoportok a maguk élethelyzetével és kérdéseivel jelen vannak nem csak a városban, hanem a gyülekezetben is.

Ez a fejezet műfaját tekintve eltér a korábbi részekétől. Nem parancsokat, tiltásokat, rendelkezéseket tartalmaz („ne bíraskodjatok!”, „ne pereskedjete a hívők ellen!”, „fejezzéte be a vitatkozást és a pártoskodást!”) Ez egészen más. Sokkal inkább együtt gondolkodás keretében, teológiai reflexióként, pásztori bölcsességgel fogalmazza meg, mit lát jónak a különböző helyzetekre nézve. Ezért mondja sokszor, hogy „ezt nem az Úr mondja” – azaz ez nem Jézusnak ránk maradt tanítása, hanem ezt én mondom, akinek van némi bölcsességem és tapasztalatom.

Az egyes élethelyzetek részleteit tekintve egész igehirdetés-sorozatot tarthatnánk ebben a témában. Ma azonban arra van lehetőségünk, hogy nagy vonalakban tekintsük át Pál tanítását. Lehet valaki házasságban egyedülálló, lehet ebben elégedett vagy éppen nagyon is változásra vágyódó, lehet a vágyakozásban reményességgel teli vagy éppen már keserű és lezárt. Azt szeretném ma felvázolni a felolvasott ige alapján, hogyan láthatjuk, **hogyan élhetjük meg aktuális családi helyzetünket az Evangélium oldaláról**. Fontos ebben, hogy ne csak önmagunkra tekintsünk, hanem ezzel együtt próbáljuk megérteni azokat, akik más helyzetben vannak, mint mi magunk – nagyon fontos ez a gyülekezet közösségében!

Négy dologról fogok beszélni ennek kapcsán (hosszú textus és hosszú bevezetés után egy még hosszabb igehirdetés következik):

1. Szabadság a házasságra és szabadság az egyedülálló életre.
2. Mi ennek a szabadságnak a gyökere?
3. Hogyan léphetünk be ebbe a szabadságba?
4. Mit jelent ez praktikusán a gyülekezet életére nézve?

1.Szabadság a házasságra, szabadság az egyedülálló életre

Amikor felolvastam a textust, és egy ponton felneveltünk, akkor azért tettük ezt, mert valamit megéreztem a Pálra olyannyira jellemző, nekünk talán szokatlan, hihetetlen szabadságból. Pál apostol gyönyörűen megfogalmazza a házasság szépségét, és ugyanígy az egyedülállóság szépségét is. (Senki ne tiltakozzon ez ellen!)

Nézzük először a házasság szépségét!

Hamar kiderül, hogy Pál, aki maga is egyedülálló, egyetért a mondással: „jó a férfinak asszonyt nem érinteni”. Mégsem ugyanúgy mondja ezt, ahogyan a korintusi törvényeskedő, legalista réteg gondolja. Az apostol két hangsúlyos gondolatban is nagyon pozitívan értékeli a házasságot, ill. magát a házasságot.

Az első, hogy szemben a törvényeskedőkkel, Pál apostol elismeri mind a férfiban, mind a nőben a testi vágyat, és minden kritika, minden sorok közt megbúvó lenézés nélkül egyértelművé teszi, hogy ennek az Istentől való vágynak helye van a házasságban, mint férfi és nő szövetségében. Nyilván az említett helyi szélsőségekre reagál, amikor arra szólítja fel a gyülekezetben élő házaspárokat, hogy „a férj teljesítse kötelességét a felesége iránt, hasonlóan a feleség is a férje iránt! Mert a feleség nem ura a saját testének, hanem a férje, és a férfi sem ura a saját testének, hanem a felesége.” Hadd hangsúlyozzam, mennyire radikális az, amit Pál apostol ebben a rövid intésben megfogalmaz! A korabeli római kultúrában a házasság nem az a romantikus jellegű, szerelemből fakadó kapcsolat volt, mint ma. Társadalmilag teljes mértékben elfogadott volt, hogy a férfi mindennek az ura: a feleségnek, a családnak, az otthonnak, a saját testének is. Az asszonyra úgy tekintettek, mint aki azért van, hogy gyermekeket szüljön – és természetes volt, hogy a férfi a maga örömét máshol, házasságon kívül keresse és találja meg. Ebben a kontextusban a házasság hihetetlenül magas erkölcsiségű és radikálisan új értelmezése az, amit Pál megfogalmaz, amikor – a szexualitás terén is! – egyenrangú féllé teszi a férjet és a feleséget. Azt mondja: „a férfi nem ura a testének, hanem a felesége, és a feleség sem ura a maga testének, hanem a férje.” Ebből következik a folytatás is: „ne fosszátok meg magatokat

egymástól! Legfeljebb egy kis időre, hogy imádkozzatok, nehogy megkísértsen a Sátán!” Gondoljunk egy pillanatra arra, amit Korintusról tudunk! Egy ilyen szex-központú városban kézenfekvő a kísértés. Több bibliamagyarázó szerint a levél 6. fejezetében feltárt élethelyzet, a jelenség, hogy a gyülekezet egyes tagjai prostituáltakhoz jártak, éppen azért következett be, mert a házastársak a szexualitás terén megfosztották magukat egymástól (vagy az egyik fél egyoldalúan tette ezt). Elsőként ezt szeretném tehát hangsúlyozni: Pál apostol egyáltalán nem a testi vágy valóságától elrugaszkodva vagy attól elhatárolódásra buzdítva; hanem reálisan, értően, emberi módon helyén kezeli ezt a kérdést, abszolút pozitívnak értékeli és Istentől valónak látja a szexualitást a házasságban.

Meglepő, mennyire releváns ez a kérdés ma. Miközben egy szexualitással túlfűtött világban élünk, számos házasságban az történik, amitől az apostol óv: megfosztják a házastársak egymástól magukat. Nem közös megegyezéssel, egy időre, hanem különböző sértődések, bosszúállások, vagy hosszantartó elhidegülés és harag következtében. És ennek a nyomában jár a kiüresedő, kihűlő kapcsolat. És ennek a nyomában jár a kísértés a házasságtörésre, a tisztátalanságra. Beszéljetez erről, házastársak, ahol szükséges! Nem könnyű téma, de ez is a Bibliában van.

A házasság szépsége másodszer a házasság erejében rejlik. Abban a kijelentésben, amikor azt mondja Pál apostol, hogy a hívő házastárs megszenteli a nem hívő felet. Más helyen azt javasolja Pál, hogy aki elhívást kap Krisztus követésére, az ne kössön házasságot olyannal, aki pogány. De itt nem erről van szó. Nyilván számos olyan család volt a korintusi gyülekezetben, ahol mindkét fél a pogányságból jött, és már házastársak voltak, amikor az egyik fél Krisztus követőjévé lett, a másik azonban maradt a korábbi életvitelénél, a korábbi hiténél. Nekik mondja Pál, hogy ne keressenek elválást, hiszen a hitetlen férj meg van szentelve hívő felesége által, a hitetlen feleség pedig hívő férje által. Nem volt ez egy könnyű élethelyzet akkor sem! A házasság egygé létezt, egy testté létezt jelent a Biblia szerint. De hogyan lehet a hívő fél egy testté a házasságban egy pogánnyal? Gondolj bele, mekkora változást jelent Krisztust megismerni, a pogány isteneket, bálványokat maguk mögött hagyni, a sötétségből a világosságra jönni - s közben megélni azt, hogy az életük össze van kötve valakivel, aki még a korábbi, általuk is ismert sötétségben, bálványimádásban él, az határozza meg a gondolkodásmódját, életgyakorlatát. Micsoda feszültségeket szülhetett ez! Amit Pál mond, az a házasság hatalmas erejéről és szépségéről beszél: *meg van szentelve a pogány fél a hívő fél által.* Melyik az erősebb?

Jézus korában a leprásokat mind vallási, kultikus értelemben, mind biológiai, fizikai, egészségügyi értelemben kizárták a közösségből. Nem lehetett őket megérinteni. Jézus azonban, a maga erejével, tisztaságával, szentségével megérinti a leprást. És nem a lepra árad át Jézusra, hanem Jézus tisztasága és szentsége árad át a leprásra, megtisztul, meggyógyul ebben az érintésben. Pál nem kevesebbet mond, mint hogy ugyanez a csoda történik meg a pogány és a hívő fél házasságában is. Micsoda szépsége, micsoda ereje ez a házasságnak, amit az apostol felmutat! Ne keressen ezért a keresztény fél elválást!

De megjelenik a következő mondatban az apostol szabadsága is: ha a hitetlen fél el akar válni, akkor a hívő fél elengedheti, nincs szolgaság alá vetve.

Beszéljünk másodszer arról, mi az egyedülálló életének a szépsége!

Pál maga is egyedül álló ember. Meglehetősen határozott látást képvisel ennek az életformának az értékével kapcsolatban. Ha summázni akarjuk Pál magánvéleményét, azt ebben a szabad, de kemény megfogalmazásban tehetjük: jó dolog házasságban élni, de még jobb dolog egyedül lenni. Így hangzik

ez az ő levelében: „aki feleségül veszi jegyesét, jól teszi; de aki nem veszi feleségül, még jobban teszi.” Miért mondja ezt? Mit lát ennyire szépnek az apostol az egyedülállók életében? Itt is két dolgot említhetünk.

Az első az Evangélium természetéből fakad. Aki egyedül él, az teljesen osztatlanul szolgálhatja Istent. Aki pedig házasságban él, annak az élete megosztott. Az nem tud olyan teljes odaadással, szabadsággal Istenért élni, mint aki egyedül van. Ezért mondja Pál: *„aki nőtlen, az az Úr dolgaival törődik, hogyan legyen tetszésére az Úrnak. Aki viszont megházasodott, az a világi dolgokkal törődik, hogyan legyen tetszésére a feleségének.”* Ezért az élete megosztott. Sejttem én, persze, hogy ha egyedül élsz és szenvedsz ettől, mert házasságra, családra vágysz, akkor kevésbé vagy lelkes, amikor ezt hallod. De kérek, ezzel együtt próbáld Pál apostolt megérteni! Próbáld az üzenetét megérteni! Miért ennyire fontos neki, miért ilyen egyértelműen jó dolog az ő látása szerint, hogy aki társ nélkül él, az osztatlanul, teljes odaadással szolgálhatja Istent? Ennek a megértéséhez a keresztény élet kiindulópontját kell szem előtt tartanunk.

A keresztény élet kiindulópontja az, hogy a pogányságból, a reménytelenségből, a sötétségből Isten elhív minket Krisztusban egy egészen új valóságba. Ez az elhívás nem feladat, parancs vagy kötelesség, hanem egy meggazdagító ajándék, felszabadító valóság. Isten közelsége, szeretete, az új teremtés reménysége árad be az életünkbe. Amikor megértjük, hogy a Jézus Krisztusról, a megfeszített zsidó ácsról szóló üzenet, ami bolondság az emberek előtt, mégis mindennél nagyobb bölcsesség; amikor átjár annak a valósága, hogy a kereszten megmutatkozó gyengeség, amikor Isten Fiát kivégzik, mégis Isten ereje, győzelme és dicsősége – mikor ez átjárja a belsődet és világossá lesz, ez az egész életedet átformálja. Erre teszed fel, ezen az alapon épül meg az életed. Ezt jelenti kereszténynek lenni. Értitek? Ez a kiindulópont. Az Evangélium örömezenetére egyetlen igaz és jó válasz létezik: azt mondani: Jézus, akkor én odaadom magamat teneked. Ez azt jelenti, hogy innentől Krisztus és az Evangélium az első. A kiindulópont. Nem lehet másként. Ő nem lehet ennél kevesebb. Nem lehet azt mondani, hogy fontos ugyan, de csak másodrendűen az. Krisztussal lenni: ez vagy mindent jelent valakinek, vagy semmit. Ez persze igaz a házásokra és az egyedülállókra egyaránt. Nem arról van szó, hogy aki házas, az nem ugyanezzel az osztatlan szeretettel szereti Istent, vagy teszi őt az első helyre az életében. Dehogynem! Mégis, gyakorlati értelemben, a hétköznapi forgatagában a családos ember sokkal inkább megosztott, mert egy csomó más dologgal kell foglalkoznia, éppen azért, mert családban él. Aki pedig egyedül van, az osztatlan szívvel szolgálhatja Istent. Ezt mondja Pál apostol az egyedül álló lét nagy szépségének, lehetőségének, értékének, ajándékának. Odaadhatod magad úgy Istennek gyakorlati értelemben is, ahogyan nem tudod megtenni ezt, ha családod van.

A másik ajándéka az egyedül állóknak - és félek, hogy sokan ezzel sem fognak azonnal egyetérteni, de ebben a tekintetben is értsük meg, miért mondja Pál apostol, - hogy az életük sok fájdalomtól és gyötrelmetől megkímélt élet. Így ír erről az apostol, amikor azt taglalja, hogy mindenkinek szabadsága van ugyan megházasodni, ha akar, de *„az ilyeneknek gyötrelmük lesz a testben, én pedig szeretnék ettől megkímélni titeket.”* Mire gondolsz? Egyes biblia magyarázók szerint a korintusi levél születésének idején a Római Birodalomban éhínség volt, nem volt elég gabona. A nehéz, megpróbáltatásokkal teli időszakokban mindig sokszorosa a kínja azoknak, akiknek a sajátjukon túl a szeretett házastárs vagy gyermek szenvedését, küzdelmét, fájdalmát is tehetetlenül kell szemlélniük. Tudjuk jól, hogy ennek a gyötrelme sokkal fájóbb, mint a saját szenvedésünk. Talán erre utal Pál. Vagy arra a szenvedésre, amit egy meglevő, de nem működő házasság jelent. Vagy arra, amikor egy családban súlyosan beteg, vagy fogyatékos gyermeket kell nevelni, és megélni naponta ennek a gyötrelmét. Mindezekre,

és talán még sok egyéb szenvedésre utalhat Pál, amikor azt mondja: bizony az egyedülálló létnek másik nagy ajándéka, hogy nagyon sok fájdalomtól és gyötrelemtől meg van kímélve az ember. És ez igaz. Értsd meg, halld meg ezt! Merjed elismerni, hogy igaza van az apostolnak!

Még akkor is, ha - tudom, és megértem ezt - azonnal ott hangoskodik a szívedben az ellenérv: én sokkal inkább azt élem meg, hogy mindennél fájdalmasabb az egyedüllét, a magányosság gyötrelme. A hiány, hogy az életemet nem tudom a legmélyebben megosztani valakivel. Vagy esetleg az az egyre bizonyosabbá váló tudat, hogy sohasem lesz már részem az anyaság vagy az apaság ajándékában. Vagy sok-sok más dolog, amit nem tudok itt most kibontani. Tudom, hogy mindezek miatt nehéz lehet Pál apostollal együtt menni ebben a gondolkodásban.

De nézzétek meg, milyen furcsa helyzethez érünk el! Pál azt mondja, hihetetlen szabadsággal: ha valaki házas, ne keressen elválást; ha valaki egyedülálló, ne akarjon házasodni, persze, ha a nem hívő fél elhagyja, hadd menjen; persze, ha nem bír egyedül élni, házasodjon meg! Pál szabad ebben, teljesen, mindenre szabad! Mi pedig valahol annak vagyunk újra és újra a tanúi, mintha ez a szabadság hiányozna. Azt látom sokszor, hogy aki házas, az elválást keres, vagy legalábbis magában azt mondja: egyedül könnyebb lenne. A házások gyakran úgy vágnak a szabadságra, hogy bárcsak ne kötné őket a családi állapot, ne tenné szolgává! De aki egyedül van, az meg nem találja meg a maga szabadságát az egyedüllétben, még ideiglenesen sem, hanem azon pörög és görcsöl, hogyan lehetne már, hogy társa legyen. Mintha mindenki szabadulni akarna a maga állapotából, és senki nem lenne szabad abban, amiben van!

Az a kép jön eléem, amit még nagyon-nagyon régen, Jamaicában tapasztaltam. Ott tanultam, és egyik professzorom, egy fekete bőrű, afrikai gyökerű ember mesélte, mennyire fontos a bőrszín árnyalata a feketék között. Ha világosabb a bőr színe, inkább barna, mint fekete, az nagyobb értéket, nagyobb társadalmi rangot és megbecsülést kölcsönöz az embernek. A gyarmatosításnak egy rossz lenyomata ez, ami a mai napig bennük él. Éppen ezért mindenféle módszerekkel megpróbálják fehériteni magukat. Pont ugyanúgy, ahogyan mi fehérek mindent megteszünk azért, hogy barnábbak legyünk, mert mi pedig azt tartjuk szépnek. – Ez a kép állt most eléem a házassággal kapcsolatos vágyakozásainkat tekintve. Aki házas, az kifelé vágyakozik, mert a házassága nem olyan, amilyennek képzelte, hanem küzdelmet, gyötrelmet, szenvedést él meg benne. Aki nem él házasságban, az meg befelé vágyakozik. Ennek a fényében még inkább megragadó számomra az a végtelen szabadság, amivel Pál megszólal ebben a témában. Mert az Evangéliumból valóban ez a teljes szabadság fakad, mi pedig mintha valamiféle szolgaság alá lennénk rekesztve. Nem arról van szó, hogy nem rossz az egyedüllét vagy egy rosszul kialakított házasság. Nem kell letagadni a fájdalmakat. De ez a szabadság, amivel Pál beszél, ez jó és vágyott dolog, és az Evangélium ezt kínálja nekünk.

2. Mi ennek a szabadságnak a gyökere?

Pál nem abszolút házasság-párti, és nem abszolút egyedülálló-párti. Szabadságra hív, szabadságra mutat. Jó dolog a házasság, még jobb dolog nem házasodni, de ha nem megy, házasodj! Értitek? Hogy lehet valaki ennyire szabad ennyire fontos kérdésekkel kapcsolatban? Hogy-hogy nem azt mondja, hogy „mindenkinek meg kell házasodni, mert ez az Isten rendje!” Vagy mondhatná szélsőséges aszketikus szemlélettel, hogy „ha valaki igaz lelki ember akar lenni, az ne házasodjon, és az ne tegye magát tisztátalanná szexualitással!” Mi vezérli az apostolt abban, ahogyan utat mutat a sokféle hatás között könnyen eltévedő korintusiaknak? A válaszban először egy általános útmutatást, majd annak evangéliumi magyarázatát találjuk.

Mi az útmutatás? Pál azt mondja: *„Egyébként mindenki éljen úgy, ahogyan az Úr adta neki, ahogyan az Isten elhívta...”* Amilyen helyzetben voltál, amikor az Evangélium elért, maradj meg abban! Kiterjeszti ezt. Körülmetéletlenül, azaz nem zsidóként hívtátál el, pogány háttérből? Ne metélkedj körül, nem kell zsidónak lenned ahhoz, hogy Krisztussal közösségben élj! Körülmetéltként, azaz zsidóként ért el téged a korintusi gyülekezeten keresztül Isten elhívása, az Evangélium? Ne akard eltüntetni! (Emögött a felszólítás mögött az állhat, hogy az ókorban akár a sportban, akár a fürdőkben meztelesen voltak jelen a férfiak. Hamar nyilvánvalóvá lett a zsidó férfiak származása a körülmeteltség révén. Pál azt mondja: Ne akard eltüntetni!) Rabszolgaként hívtátál el? Ne törődj vele! Persze, ha szabad lehetsz, akkor élj vele! De nem ez a lényeg! Házasként hívtátál el, egyedülállóként, hajadonként, nőtlenként, elváltként, özvegyként? Maradj úgy! Ez nem azt jelenti, hogy nem lehet váltani. Hanem azt jelenti: ne gondold, hogy csak akkor lehetsz igazán Jézus követője, ha körülmetélt, vagy éppen ha körülmetéletlen vagy! Ne gondold, hogy rabszolgaként nem követheted Jézust, csak akkor, ha szabad leszel! Ne gondold, hogy akkor lenne teljesebb az életed Jézus követésében, ha nem lennél házas, mert a házastársad nyomorúságai, zsémbelései, meg a gyerekeid nem engedik, hogy kibontakozzon az evangélium az életedben! Mert beszorítanak téged, pedig olyan lángelkűen mennél tovább Isten útján! És fordítva: egyedülállóként, házasságra vágyódba ne gondold, hogy a helyzeted így élehetetlen, tarthatatlan, és alkalmatlan arra, hogy abban szabadon kövesd és szolgálj Krisztust!

De miért? Mi ennek az útmutatásnak az evangéliumi magyarázata? Az, hogy a Krisztusban való hit tényleg ennyire mélyen átírja, mi az, ami igazán fontos, és mi nem az. Figyeljük meg az apostol gondolatmenetét! Először arról ír, hogy Jézus visszajövele közel van. *„A küszöbön álló megpróbáltatások”*-ről beszél, valamint arról, hogy *„a hátralévő idő rövidre szabott”,* és *„a világ látható alakja elmúlik”*. Nem marad minden így, ahogy van. Jön az Isten országának, uralmának teljessége Jézus Krisztusban, és ez relativizál minden egyebet. Relativizálja a házasságot és az egyedülállóságot, a rabszolgaságot és a társadalmi szabadságot, a zsidó vagy nem zsidó származást. Nem azt mondja Pál, hogy ezek nem fontos kérdések, de azt mondja, hogy ezek ideiglenesek. Ezek jelentősége már nem sokáig tart. Mert van egy nagyobb perspektíva annak, aki Krisztus követője lett. És ezért minden egyéb kérdés nem közömbössé, de relatívvá lesz. És ami relatívvá lett, az nem tart az uralmában. Az szabadon enged. Számít, de nem bír végső jelentőséggel.

Ezért mondja Pál: *„akiknek van feleségük, úgy éljenek, mintha nem volna! Akik sírnak, mintha nem sírnának. Akik örülnek, mintha nem örülnének. Akik vásárolnak valamit, mintha semmijük sem volna. Akik a világ javaival élnek, mintha nem élnének vele. Mert a világ látható alakja elmúlik.”* Azaz, mivel Isten országa közel van, mivel Krisztus valósága itt van, mivel az idő rövid, ezért megjelenik a keresztény ember életében egy „mintha”. Igen, van feleséged, de élj úgy, mintha nem volna – azaz ne ő legyen a bálvány, ne ő legyen a végső cél és mindennek az értelme! Igen gyászolsz - és gyászolj, sírjál; de gyászolj és sírjál úgy, mint aki tudja, hogy nem fogsz mindig gyászolni és sírni! Igen, élj úgy, mint akinek bőséggel vannak javaid, élj hálaadással, vásárolj, – de tedd úgy, mint aki tudja, hogy ez sem a végső valóság. Igen: házasodunk, dolgozunk, sírunk, örülünk – de mindezt az eljövendő fényében tesszük, ami relativizálja ezeket. Fontosak, de immár nem abszolútak. Nem a házasság, a származás, a társadalmi rang, a tulajdon, a sírás vagy az öröm határozza meg végső soron, hogy ki vagy! Egyedül Krisztus mondja meg, ki vagy valójában. Ez a szabadság gyökere. Nem vagyok szolgálja egyik helyzetnek és egyik állapotnak sem, mert Krisztusé vagyok.

3. Hogyan lehet belépni ebbe a szabadságba?

Hogyan lehetünk szabadok a társadalmi elvárásoktól, vagy éppen saját elvárásainktól, elképzeléseinktől? Úgy, hogy az Evangélium mélyebben határoz meg, mélyebben definiálja, hogy kik vagyunk, mit érünk, hova tartunk, mint bármi más. Szeretném ezt egy nagyon egyszerű módon érzékeltetni.

Biztos vagyok benne, hogy sokaknak, akik itt vagytok, fontos Jézus Krisztus személye, értékesnek tartjátok a vele való kapcsolatot. Átéltétek már jelenlétét, sok örömtök, megtapasztalások volt benne, voltak imameghallgatásaitok, van élő közösségetek. Mégis a végső kérdés, ami a szabadságra visz, nem az, hogy valahol megjelenik-e, hanem hogy első helyen van-e az életetekben Jézus? S ha most nagyon gyorsan azt akarod válaszolni: persze, hogy ő az első, akkor kérlek, gondold végig más megfogalmazásban a kérdést! Lehet-e a fájdalmad, a hiányod, a küzdelmed (akár házasságban, akár egyedülállóként) - a második? Krisztusban és Krisztuson keresztül látod és éled meg a helyzetedet, bármi legyen is az; vagy pedig a helyzeteden keresztül éled meg Krisztust, Istent, és próbálsz értelmezni, milyen ő? Ez a kérdés. Ki vagy mi az első, és ki vagy mi a második? Ha ki tudod mondani az össze többi dologgal kapcsolatban, hogy az másodrenden, másodsorban fontos csak – akkor tényleg Jézus az első. Szabadság csak ott van, még ha az fájó, vagy nehéz szabadság is, ahol Krisztus az első. Csak akkor tudod Pállal mondani és megélni, hogy úgy hordozom a hiányom, mintha nem hordoznám. Úgy örülsz annak, ami jó, mintha nem örülnék. Úgy vagyok házas, mintha nem lennék; vagy úgy vagyok egyedülálló, mintha nem lennék az – ha Krisztusban van az elsődleges identitásod. Ha Jézus által, benne meggyökerezve éled meg a helyzetedet, és nem a helyzet által akarod megélni, hogy kicsoda Jézus!

Egyedül így lehetsz szabad a kultúra elvárásaitól. Lehet, hogy olyan háttérből jössz, ahol nagyon erős az elvárás: házasodj! 25 éves lettél, felköltöztél Budapestre, tanultál – eszed ágában nincs még megházasodni, de otthon állandóan a várakozó tekintetekkel szembesülsz: „nos, mozdult-e már valami házasság terén?” Pedig teljesen jól vagy úgy, ahogy vagy, de ezt nem értik. Vagy éppen fordítva: erős a vágyad, hogy szeretnél megházasodni, de az összes barátod bolondságnak tartja ezt? Azt mondják, ennél kudarcra ítéltebb vállalkozás kevés van a mai világban? Az a kérdés feszül benned, kinek felelj meg? Krisztusnak! Krisztus kihoz ebből a dilemmából. Mert szabadságot ad arra, hogy Őbenne légy az, aki vagy. Jézussal beléphetsz abba a szabadságba, ami Pál apostolt is vezérl. Abba a szabadságba, amelyben a szex nem alantas, megvetendő dolog, amely körül csak tiltásoknak van helye; de ahol a szex nem is csupán annak az eszköze, hogy pillanatnyilag jól érezzük magunkat valakivel, aki azután másokhoz hasonlóan kísértél az életünkéből, hogy megint másnak adja át a helyét. Ezt a szabadságot csak Krisztusban kapod meg, de Krisztusban valóságosan megkapod.

4. Befejezésül: a gyülekezetre nézve mit jelent mindez?

Az Evangélium minden igazsága egy közösségben ölt testet. A bálványimádás, a korintusi utcákon éjszakánként megélt tömeges prostitúció is közösséget teremt: bevonja az embereket egy cselekedetbe, életmódba, értékrendbe. Ugyanígy az apostol által meghirdetett szabadságot is a közösség, a gyülekezet életében munkálhatjuk ki. Hiszen az Evangélium nem pusztán szó, üzenet, gondolat, hanem közösséget, gyülekezetet, sőt társadalmat formáló, a közösség életében testet öltő valóság. Befejezésül ennek a közösségi megjelenésnek néhány aspektusáról szeretnék szólni.

Először: korrekcióra hív. Meglepő ugyanis, hogy Pál apostol mennyire teljes értékűnek látja és mutatja be az egyedülálló életét. Keresztény közösségeinkben akarva – akaratlan szembe megyünk ezzel.

Részben Isten teremtési rendjéből kiindulva, részben a hagyományok miatt, a valamikori keresztény Európa értékrendjén állva normális és érvényes életnek a házasságot tartjuk. Hajlamosak vagyunk rá, hogy emiatt úgy tekintsük az egyedülállókat, mint akik még úton vannak, de révbe érni, teljes életre jutni akkor fognak, ha majd megházasodnak. És ezért mi, akik házasságban élünk, előttük járunk, teljesebbek vagyunk. A kulturális – társadalmi változások azonban egyre inkább azt vetítik előre, hogy sokkal többen élnek ma egyedül a nagyvárosokban, mint a múltban. Házasság előtt, elválás után vagy özvegyen, vagy úgy, mint akik soha nem tudnak megházasodni. Pál szavai segítenek a velük kapcsolatos szemellenzőt, és gyakran bántó vakságot levetni. Az egyedülálló ember ugyanolyan érvényes, teljes jogú tagja a gyülekezetnek, a társadalomnak, mint a házas, a családos. Egészen mélyen kell, hogy ez formáljon bennünket, gyülekezetet. Meg kell tanulnunk hangsúlyozni, értékelni, támogatni az egyedülállók lehetőségeit, támogatni őket abban, hogy teljesen és osztatlanul az Úrnak szenteljék magukat, és hivatásukban vagy akár a gyülekezeti szolgálatban betöltsék Istentől rendelt küldetésüket.

Másodszor arra hív ez bennünket, hogy házások, családosak és egyedülállók, egymást sokkal tudatosabban egyre jobban megismerjük. Hogy egyre inkább megértsük egymás lehetőségeit és küzdelmeit is. Legyünk tudatosak abban, ahogy megnyílunk egymás életkérdéseinek megismerése és hordozása felé, mint akik egyenlőek Krisztusban. Van legitimitása annak, hogy egy-egy házcsoportban házások és nem házások együtt legyenek. Mennyire építő lenne, ha a saját csoportjában senki sem érezné azt, hogy ő nem passzol az övétől eltérő családi állapotú társai közé. Kényelmes, de nagyon önző dolog arra törekedni, hogy a magunkéhoz hasonló élethelyzetben levőkkel legyünk együtt, mert velük könnyebben megértjük egymást. Jó ezt tudatosan látni, mennyire szükségünk van egymásra.

Harmadszor: egymás támogatására és hordozására hív. Óriási segítséget tudunk adni egymásnak családosok és egyedülállók. Más lehetőségekkel, más időbeosztással, máshogy élve és látva a mindennapokat nagyban tudjuk egymást gazdagítani. Gazdagabban feltáruhat előttünk Isten szeretete. Éljük vele! Mert Krisztus szabadságra hívott el bennünket ebben is, és ezért dicsérjük és magasztaljuk őt!

Amen

(Lovas András)